

Brüssel, 8. jaanuar 2021
(OR. en)

14356/20

ECOFIN 1208
UEM 413
SOC 830
EMPL 580
COMPET 666
ENV 839
EDUC 459
RECH 546
ENER 517
JAI 1140
FSTR 199
REGIO 293
GENDER 154
ANTIDISCRIM 131

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	ST 13060/20
Komisjoni dok nr:	COM(2020) 746 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS euroala majanduspoliitika kohta

---

Delegatsioonidele edastatakse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel eelnõu eurorühma töörühma koosolekul 16. detsembril 2020 kokku lepitud kujul. Pärast majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu jaanuari videokonverentsi tuleb tekst heaks kiita nõukogu esimesel füüsilisel istungil või kirjaliku menetluse teel.

Teksti ametlik vastuvõtmine peaks toimuma pärast selle kinnitamist Euroopa Ülemkogus 2021. aasta märtsis.

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

euroala majanduspoliitika kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 136 koostoimes artikli 121 lõikega 2,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

---

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 pandeemia tagajärjel tabas euroala majandust 2020. aasta esimesel poolel äkiline ja sügav majanduslangus. Hoolimata 2020. aasta kolmandas kvartalis toimunud jõudsast taastumisest tänu tõkestamismeetmete kaotamisele, suurendasid COVID-19 taaslevimine ja neljandas kvartalis kehtestatud uued tõkestamismeetmed ebakindlust veelgi ning näitasid, et kestev tervisekriis ohustab euroala endiselt. COVID-19 kriis on toonud kaasa suuri vapustusi nii nõudluse kui ka pakkumise poolel, mis peaks komisjoni talituste 2020. aasta sügisprognoosi kohaselt väljenduma SKP eeldatavas 7,8 % languses 2020. aastal. Seepärast ennustatakse 2021. aastaks majanduse oodatust aeglasemat taastumist ning et 2020. aasta suur SKP lõhe (ligikaudu –7,0 % euroala potentsiaalsest SKPst) 2021. aasta lõpuks ilmselt ei kao. Majanduse väljavaadete suhtes valitseb märkimisväärne ebakindlus, mis on seotud pandeemia arengu ja majandussubjektide käitumise muutumisega. Kiire tegutsemine nii riiklikul kui ka liidu tasandil, sealhulgas Euroopa Ülemkogus taasterahastut „Next Generation EU“ käsitleva paketi suhtes saavutatud kokkulepe, on aidanud otsustavalt leevendada kriisi mõningaid negatiivseid tagajärgi ja stabiliseerida turge. Nii eratarbimine kui ka investeerimine said tõsise löögi, mis omakorda mõjutas negatiivselt hindu ja palku. Ka tööturu väljavaated on pärast seitset aastat positiivset trendi halvenenud. Töötuse kasvu on seni leevendanud ambitsioonikate poliitikameetmete – nt lühendatud tööaja kavad ja muud toetuspoliitikad, millega vältida massilisi koondamisi ja suurt sissetulekute vähenemist – edukas rakendamine kõigis liikmesriikides ning sellest tulenev töötatud tundide väiksem koguarv, nagu ka tööjõus osalemise määra vähenemine.

- (2) COVID-19 kriis suurendab euroala liikmesriikide majanduslikke erinevusi. Neid erinevusi põhjustavad mitmed tegurid, sealhulgas COVID-19 kriisi intensiivsus ja kestus; kontaktimahukate sektorite (nt turism, ärireisid ja majutussektor) osakaal ja majanduslik tähtsus ning eelarvepoliitilise manööverdamisruumi olemasolu. Need erinevused mõjutavad usaldust, investeringuid ja kasvuväljavaateid, aga ka piirkondlikke lahknevusi, mis eksisteerisid ka enne kriisi, kuid võivad nüüd süveneda. Pikemas perspektiivis võib praegune COVID-19 kriis avaldada püsivat negatiivset mõju potentsiaalsele majanduskasvule ja sissetulekute lõhele, kuna inim- ja füüsiline kapital (ehk nii materiaalne kui ka immateriaalne vara) on väiksemad. See võib tuua kaasa veelgi väiksema tööviljakuse ja sissetulekute kasvu ning suurema ebavõrdsuse.
- (3) Liidu kiire ja jõuline reageerimine, sealhulgas taasterahastu „Next Generation EU“ loomine (hõlmab taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendit), on süvendanud turu usaldust ja näidanud liikmesriikide solidaarsust ja eesmärkide ühtsust majanduskasvu taastamise ning majandusliku ja sotsiaalse vastupanuvõime tugevdamise alaste jõupingutuste koordineerimisel. Väga lühikese aja jooksul lepitati kokku mitmes uues liidu ja euroala instrumendis. Need instrumendid juba pakuvad turvavõrku töötajatele (eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA)),³ ettevõtjatele (Euroopa Investeerimispanka kava kaudu) ja liikmesriikidele COVID-19 kriisiga seotud otseste ja kaudsete tervishoiu-, ravi- ja ennetustegevuse kulude riigisiseseks rahastamiseks (Euroopa stabiilsusmehhanismi raames loodud pandeemia kriisitoetuse kaitsemeetme⁴ kaudu). Liidu poliitiline reageering hõlmab ka stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimist ning ajutist raamistikku ELi riigiabi eeskirjade kohase paindlikkuse kasutamiseks⁵. Ühtekuuluvuspoliitika vahendid suunati koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus+ (CRII ja CRII+) kaudu⁶ ümber sinna, kus neid kõige rohkem vajati.

---

³ ELT L 159, 20.5.2020, lk 1–7.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/44011/20200508-pcs-term-sheet-final.pdf>

⁵ ELT C 91I, 20.3.2020, lk 1–9; ELT C 112I, 4.4.2020, lk 1–9; ELT C 164, 13.5.2020, lk 3–15; ELT C 218, 2.7.2020, lk 3–8.

⁶ ELT L 99, 31.3.2020, lk 5–8.

- (4) Hästi läbimõeldud poliitika rakendamine taasterahastu „Next Generation EU“ ja selle peamise instrumendi, taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi raames annab liikmesriikidele uue hoo majanduskasvu soodustavate reformide alustamiseks ning investeringute taseme ja kvaliteedi suurendamiseks, mis on kooskõlas vastupidavust ning rohe- ja digipööret käsitlevate eesmärkidega. See peaks aitama luua inimkapitali, toetada töötajate edukat töökohavahetust, mis koos ühtekuuluvuspoliitika vahenditega on oluline ühtekuuluvuse tagamiseks, tööhõive ja tootlikkuse suurendamiseks ning majandusliku ja sotsiaalse vastupanuvõime edendamiseks. Seejuures kujunevad kõige olulisemaks ELi majanduskasvu eesmärgid ja riiklikud struktuursed probleemid, sealhulgas need, mis on nimetatud 2019. ja 2020. aasta riigipõhistes soovitusetes. 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegias,⁷ millega edendatakse nimetatud eesmärke, on esitatud seitse juhtalgatust: 1) energiatootmine, 2) renoveerimine, 3) laadimine ja tankimine, 4) ühendumine, 5) moderniseerimine, 6) laiendamine, 7) ümberõpe ja oskuste täiendamine. Need juhtvaldkonnad kujutavad endast ühiseid väljakutseid, mis eeldavad kooskõlastatud investeringuid ja reforme. Liikmesriike innustatakse tegema neis valdkondades investeringuid ja reforme ning integreerima neisse veelgi rohkem oma väärtusahelad. Kavandatud taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi määruses sätestatakse muu hulgas, et euroala liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavad peavad olema kooskõlas probleemide ja prioriteetidega, mis on kindlaks määratud nõukogu soovitusel euroala majanduspoliitika kohta. Seda kooskõla tuleks taaste- ja vastupidavuskavade hindamisel arvesse võtta.
- (5) Euroala vajab COVID-19 pandeemia mõju leevendamiseks toetavat, koordineeritud, terviklikku ja järjepidevat majanduspoliitikameetmete kombinatsiooni, mille puhul järgitakse täielikult vastavate institutsioonide suhtes aluslepingus sätestatud kaitsemeetmeid. Eesmärk on piirata mis tahes negatiivset pikaajalist mõju tööturule, vähendada märkimisväärseid majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi, tegeleda tasakaalustamatuse ja muude makromajanduslike riskidega ning üldisemalt vältida negatiivseid tagajärgi potentsiaalsele majanduskasvule ja hinnastabiilsusele ning tagada riikide rahanduse jätkusuutlikkus keskpikas perspektiivis. Euroala poliitika kolme põhimõõtme – raha-, eelarve- ja struktuuripoliitika – vastastikune kooskõla ning finantsstabiilsus on olulised, et tagada üldine euroala toetav poliitiline hoiak.

---

⁷ COM(2020) 575 final.

- (6) Euroopa Keskpanga (EKP) kiire rahapoliitilise sekkumise eesmärk on olnud hoida rahapoliitika ülekandekanaleid muutumatuna ja tagada hindade stabiilsus keskpikas perspektiivis. EKP on teatanud märkimisväärtetest avaliku ja erasektori varade ostmest pandeemia majandusmõtjude ohjeldamise erakorralise varaostukava (PEPP) (1,850 miljardit eurot kuni vähemalt 2022. aasta märtsi lõpuni)⁸ ja varaostukava (APP) (netoostud mahus 20 miljardit eurot kuus, millele lisandub 120 miljardi euro suurune täiendav rahastamisapakett kehtivusega 2020. aasta lõpp)⁹ raames. Lisaks pakub EKP väga soodsatel tingimustel sihtotstarbelisi pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone, toetades nii pankade laenuandmist ettevõtetele ja kodumajapidamistele.
- (7) Prognooside kohaselt on eelarvepoliitika 2020. aastal väga ekspansiivne ja jääb 2021. aastal toetavaks nii euroala kui ka liikmesriikide tasandil, kui jätta välja erakorralised meetmed ja võtta lisaks arvesse teatavaid juba väljakuulutatud taastemeetmeid. Riikide eelarvepoliitika koordineerimine, järgides täielikult stabiilsuse ja kasvu pakti, on äärmiselt oluline COVID-19 kriisile tulemuslikuks reageerimiseks, kestlikuks taastumiseks ning majandus- ja rahaliidu nõuetekohaseks toimimiseks. 20. märtsil 2020 tegi komisjon järelduse, et ELi majandus on tõsisel languses ning et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise tingimused on täidetud. Seda järeldust kinnitasid liikmesriikide rahandusministrid¹⁰. Liikmesriigid võtsid kasutusele ulatuslikud eelarvemeetmed, et ohjata pandeemiat ning toetada sellest eriti mõjutatud eraisikuid ja ettevõtjaid, ning erakorralise likviidsustoetuse peamiselt tagatiste kaudu ettevõtetele ja pankadele krediidivoo tagamiseks. ELi tasandil antakse eelkõige taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi kaudu täiendavat koordineeritud eelarvetoetust ning üldine vabastusklausel jääb kehtima ka 2021. aastal. Võttes arvesse ajakohastatud makromajanduslikke prognoose, hindab komisjon 2021. aasta kevadel olukorda uuesti ja teeb kokkuvõtte üldise vabastusklausli kohaldamisest.

---

⁸ ELT L 91, 25.3.2020, lk 1–4.

⁹ ELT L 157, 15.6.2016, lk 28–32.

¹⁰ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2020/03/23/statement-of-eu-ministers-of-finance-on-the-stability-and-growth-pact-in-light-of-the-covid-19-crisis/>

- (8) COVID-19 majanduslikel tagajärgedel on suur negatiivne mõju riikide rahandusele. Kui tervishoiu- ja majandustingimused seda võimaldavad, aitab eelarvepoliitika ümbersuunamine keskpika perioodi konservatiivse eelarvepositsiooni saavutamisele, sealhulgas erakorraliste meetmete järkjärgulise kaotamise kaudu, kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamisele keskpikas perspektiivis. Seda tuleks teha viisil, mis leevendab kriisi sotsiaalset ja tööturuga seotud mõju ning aitab kaasa sotsiaalsele kestlikkusele. Eriti olulised tunduvad olevat reformid, mille eesmärk on parandada riigieelarvete struktuuri ja tagada riikide rahanduse jätkusuutlikkus pikemas perspektiivis, sealhulgas pidades silmas kliimamuutusi ja tervishoiuvaldkonna probleeme. Riigieelarvete struktuuri parandamine, eelkõige kulude läbivaatamise ja tulemuslike riigihankeraamistike kaudu, võib luua hädavajaliku eelarvepoliitilise manööverdamisruumi. Roheline eelarvestamine võib aidata lahendada ka kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise ning keskkonnakaitsega seotud probleeme. Piisavad, tõhusad ja kaasavad tervishoiu- ja sotsiaalkaitstesüsteemid pakuvad hädavajalikku kaitset neile, kes seda vajavad, neil on võtmeroll automaatsete stabilisaatoritena ning nad peaksid säilitama eelarve kestlikkuse. Samuti suurendavad potentsiaalset toodangut reformid, mis tugevdavad asjakohase rakendamise ja planeerimise kaudu tööjõu-, kapitali-, toote- ja teenuseturgude toimimist, vältides samal ajal negatiivset lühiajalist mõju kogunõudlusele.
- (9) COVID-19 kriis suurendab selliste reformide tähtsust, mille eesmärk on saavutada tõhusamad ja õiglasemad avaliku sektori tulusüsteemid. Kuna tööjõu maksukiil on enamikus euroala liikmesriikides endiselt suur, hõlmavad need reformid maksukoormuse nihutamist maksubaasidele, mis kahjustavad vähem tööjõu pakkumist ja nõudlust, tootlikkust, investeringuid ja majanduskasvu, võttes samal ajal arvesse seonduvat jaotuslikku mõju. Keskkonnamaksude ja/või muude välismõjude hinnakujunduse vormide ulatuslikum kasutamine võib toetada kestlikku majanduskasvu, soodustades keskkonnasõbralikumat käitumist. Agressiivse maksuplaneerimise ja maksustamise vältimise vastased meetmed nii rahvusvahelisel tasandil kui ka liidus võivad muuta maksusüsteemid tõhusamaks ja õiglasemaks. Lisaks on globaliseerumine toonud kaasa vajaduse kohandada maksustamisraamistikku, et see sobiks kaasaegse ja üha enam digitaliseeritud majandusega nii ülemaailmsel kui ka ELi tasandil. OECD raames tehakse tööd, et leida ülemaailmsel konsensusel põhinev lahendus majanduse digitaliseerimisest tulenevate maksuprobleemide lahendamiseks.

- (10) Arvestades COVID-19 kriisi põhjustatud suurt ebakindlust ja selle kahjulikku mõju investeeringutele, on eriti oluline tuua varasemaks reformid, millega kõrvaldatakse investeerimise kitsaskohad ja pakkumise poolega seotud piirangud. Väga olulised on meetmed, mis kiirendavad ELi vahendite kasutuselevõttu ning ressursside tulemuslikku ja tõhusat kasutamist, eelkõige liikmesriikides, kes on neis valdkondades maha jäänud ja kus ELi vahenditest rahastatakse märkimisväärset osa investeeringutest. Reformid, millega vähendatakse ettevõtete halduskoormust (nt avaliku halduse digitaliseerimine, sealhulgas e-identimine, kohtureformid) ja tõkestatakse rahaliste vahendite väärkasutamist (nt korrupsiooni, pettust ja rahapesu¹¹), võivad parandada ettevõtluskeskkonda ning aidata hoogustada erainvesteeringuid ning töökohtade ja ettevõtete loomist.

---

¹¹ Komisjoni 7. mai 2020. aasta teatis C(2020) 2800 final „Tegevuskava, mis käsitleb liidu terviklikku poliitikat rahapesu ja terrorismi rahastamise ärahoidmiseks“.

(11) COVID-19 kriis on märkimisväärselt vähendanud paljude ettevõtjate tulusid ja ohustab ettevõtete maksevõimet kogu euroalal. Tulemuslikel maksejõuetusraamistikel on oluline roll ajutiselt raskustesse sattunud elujõuliste ettevõtete toetamisel ja elujõuetute ettevõtete korrakohasel lõpetamisel. Maksejõuetusraamistike parandamine võib samuti aidata vähendada viivislaenude tõenäolist suurenemist ja säilitada majandusele laenude andmise, hõlbustades pankade bilansside korrastamist ja kannustades piiriüleseid investeringuid pikemas perspektiivis. Sellega seoses võeti vastu direktiiv restruktureerimise ja uue võimaluse andmise kohta (2019/1023),¹² et kehtestada liikmesriikide maksevõimet käsitlevates õigusaktides miinimumstandardid, et tagada ennetava restruktureerimise raamistike kättesaadavus finantsraskustesse sattunud võlgnikele, näha ette menetlused ülemäärastes võlgades ettevõtjate võlgade kustutamiseks ning suurendada igat liiki maksejõuetusmenetluste tõhusust. Oluline on jätkata direktiivi ülevõtmist ja rakendamist. Euroopa Komisjon teatas 2020. aasta septembri kapitaliturgude liidu tegevuskavas¹³ ka tööst, mille eesmärk on pangandussektoriväliste ettevõtete maksejõuetusõiguse teatavate sihtvaldkondade täiendav lähendamine või minimaalne ühtlustamine. Lisaks sellele on liikmesriikidel võimalik täiendavalt hinnata oma maksejõuetusraamistike tõhusust ja tulemuslikkust kooskõlas rahvusvaheliste parimate tavadega ning kõrvaldada allesjäänud puudused¹⁴.

---

¹² ELT L 172, 26.6.2019, lk 18–55.

¹³ COM(2020) 590 final.

¹⁴ Eurorühm määras kindlaks mitu põhimõtet, sealhulgas suure võlakoormuse varajane kindlakstegemine ja varajase restruktureerimise menetluste kättesaadavus. Vt <https://www.consilium.europa.eu/et/meetings/eurogroup/2016/04/22/>.

- (12) Kaupade ja teenuste ühtse turu edasine süvendamine ning euroala kohandamine digitaalajastuga võib olla majanduskasvu, lähenemise ja vastupidavuse oluline mootor. Ühisraha ja ühtne turg koos on aidanud luua paremaid tingimusi majanduse stabiliseerimiseks ja pikaajaliseks majanduskasvuks. COVID-19 kriis on hoogustanud digivahendite kasutamist, rõhutanud digitaalse ühtse turu tähtsust ning kiirendanud digitaalsete ja sularahata makseviiside kasutamist. Ühtne turg ei ole aga endiselt valmis, eriti teenuste ning täpsemalt jaekaubanduse ja professionaalsete teenuste valdkonnas. Ühtsel turul on võime vähendada hinnajäikust ning soodustada seeläbi rahapoliitika ülekandumist ja majanduslikku vastupanuvõimet. Ühtne turg aitab kaasa ka tootmistegurite liikuvusele, mis võimaldab sektoritel, piirkondadel ja liikmesriikidel viia majanduskulud (nt seoses töötusega) vapustustele reageerimisel miinimumini. Kaupade ja teenuste ühtse turu edasiseks integreerimiseks on vaja kõrvaldada kõik allesjäänud tarbetud piirangud, tõhustada turujärelevalve mehhanisme ja võtta meetmeid haldussuutlikkuse tagamiseks, et saavutada need eesmärgid.
- (13) Majandusliku ja sotsiaalse vastupanuvõime suurendamiseks ning taastumise toetamiseks on oluline teha reforme ja investeeringuid, mis parandavad tööturule integreerimist ja lihtsustavad tööturustaatuste vahelist liikumist, pöörates erilist tähelepanu digitaalsetele ja rohelistele töökohtadele. Riikide ja liidu kiired kriisimeetmed on vähendanud negatiivset majanduslikku ja sotsiaalset mõju töötajatele. Samal ajal on nüüd muutunud veelgi pakilisemaks mitmed pikaajalised reformid: tulemuslik aktiivne tööturupoliitika, sealhulgas individuaalne toetus, haridus- ja koolitussüsteemide kvaliteedi ja kaasavuse parandamine, et tugevdada haridustulemusi varasest east alates, tugevad ümberõppe- ja täiendõppemeetmed ning investeeringud täiskasvanuharidusse ja -koolitusse ning veebipõhisesse õppeplatvormidesse, oskuste nappuse probleemiga tegelemine, tööealise elanikkonna kõige haavatavamate rühmade, sealhulgas noorte ja pikaajaliste töötute tööväljavaadete parandamine ning soolise ebavõrdsuse kaotamine. Kestliku ja kaasava taastumise saavutamisele aitab kõige rohkem kaasa kvaliteetsete töökohtade loomise edendamine ja töötingimuste parandamine, eelkõige tagades piisava miinimumpalga ning vähendades tööturu killustatust ja tööjõu liikuvust takistavaid asjaolusid. Olulist rolli poliitika edukal kujundamisel ja rakendamisel mängivad sotsiaaldialoog ja kollektiivlääbirääkimised.

- (14) Majandusliku ja sotsiaalse vastupanuvõime seisukohast on oluline tagada juurdepääs piisavatele, kaasavatele ja kestlikele tervishoiu- ja sotsiaalkaitstesüsteemidele, mis toimivad kriisi ajal automaatsete stabilisaatoritena. Need aitavad säilitada kogu majandustsükli jooksul sotsiaalset sidusust, inimväärset elatustaset ja inimeste head tervist, mis on tootliku töö-ökonoomika alus, ning võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu. Liikmesriikide prioriteediks peavad jääma investeringud, millega toetatakse tervishoiureforme ja vastupidavaid tervishoiusüsteeme. Poliitika suunamisel on kesksel kohal Euroopa sotsiaalõiguste samba¹⁵ rakendamine. Kriisi tingimustes on muutunud veelgi olulisemaks vajadus tagada kõigile piisav sotsiaalkaitse nii kvaliteetse tervishoiu ja pikaajalise hoolduse kui ka kõigi töötajate sissetuleku asendamise näol (sealhulgas ebatüüpiliste lepingute alusel töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele). Paljud liikmesriigid on võtnud vastu ajutised sissetulekutoetuse ja sotsiaalabi meetmed, et toetada haavatavaid rühmi, kellel on väga väike sissetulek, ja töötajaid, kellel ei ole õigust saada töötushüvitist. On võetud meetmeid seoses hüvitiste, abikõlblikkuse tingimuste ja mitterahaliste lisateenustega. Sotsiaalkaitstesüsteemide piisavust ja katvust tuleb suurendada viisil, mis tagab riikide rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse ja põlvkondadevahelise õigluse.

---

¹⁵ Institutsioonide ühine teadaanne Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (ELT C 428, 13.12.2017, lk 10–15).

- (15) Viimastel aastatel on tehtud märkimisväärseid edusamme, kuid pandeemia majanduslike tagajärgede tõttu on finantssektor taas surve all. Praeguse kriisi alguses oli euroala pankade kahjumikatmisvõime suurem kui enne ülemaailmse finantskriisi puhkemist. Koos raha- ja eelarvepoliitiliste meetmetega on sellega välditud turupõhise rahastamise tingimuste karmistamist pärast kriisi algust ning tagatud jätkuv laenuandmine erasektorile. Kriis avaldab tõenäoliselt täiendavat survet pankade niigi madalale kasumlikkuse tasemele ja viivislaenu osakaalule. Selles valdkonnas edusammude tegemiseks on eriti oluline viivislaenu järelturgude arendamine, riiklike varahaldusettevõtjate tõhus loomine, kui see on asjakohane, ja maksejõuetusraamistike reformimine, samuti madala kasumlikkusega seotud struktuursete probleemide lahendamine. Need arengud võivad takistada majandusele laenu andmist, mis on taastumiseks hädavajalik. Kiire ja ulatuslik poliitiline sekkumine on suurendanud usaldust ja aidanud säilitada makromajanduslikku finantsstabiilsust. Valitsuste laenu tagatiskavad aitavad jätkata majandusele laenu andmist, kaitsta ettevõtjaid ja vähendada vastastikust sõltuvust pangandussektoriga, kuid kujutavad endast liikmesriikide eelarvete jaoks ka tingimuslikke kohustusi. Maksejõuetuse moratoriumide ja viivislaenu restruktureerimise pikendamine tähendab, et tuleb leida keeruline tasakaal elujõulistele ettevõtetele jätkuva toetuse tagamise ning vahendite väära jaotumise, pankroti korral kahjumi suurenemise ja krediitkvaliteedi selguse vähenemisega seotud riskide vahel.

- (16) Majandus- ja rahaliidu struktuuri väljaehitamine on endiselt väga oluline. Järelejäänud lünkade täitmine võiks veelgi suurendada euroala stabiilsust ja vastupidavust ning tugevdaks sellest tulenevalt viimastel aastatel üldjoontes stabiilsena püsinud euro rahvusvahelist rolli. Edasistes sammudes tuleks võtta arvesse kogemusi, mis on saadud Euroopa laiaulatuslikust majanduspoliitilisest reageerimisest COVID-19 pandeemiale. Lisaks lühiajalisele stabiliseerivale mõjule ja oma rollile taastumise toetamisel võib taasterahastu „Next Generation EU“ avaldada majandus- ja rahaliidule mõju ka pikemas perspektiivis tänu majanduskasvu soodustavate investeeringute ja struktuurireformide stimuleerimisele ning euroala suuremale vastupanuvõimele tulevastele vapustustele. Eurodes nomineeritud võlainstrumentide, sealhulgas roheliste ja sotsiaalsete võlakirjade ulatuslik emiteerimine suurendab sügavust ja likviidsust kvaliteetsete eurodes nomineeritud võlaväärtpaberite turul ning võib aidata tugevdada euro rahvusvahelist rolli. Siiski on majandus- ja rahaliidust endiselt puudu mõned olulised elemendid, nagu terviklik pangandusliit ja süvendatud kapitaliturgude liit. Endiselt on väga oluline pangandusliidu tugevdamine. Selleks on vaja jätkata viivitamata ja sama ambitsioonikalt konsensusel alusel tööd kõigi elementide, sealhulgas nende kallal, mis olid arutlusel Euroopa hoiuste tagamise skeemi kõrgetasemelises töörühmas. Euroopa stabiilsusmehhanismi reformipaketiga edasi liikumine ning ühtse kriisilahendusfondi ühise kaitsekorra planeeritust varasem jõustumine 2022. aasta alguses, arvestades riskide vähendamisel tehtud edusamme ja eurorühma 30. novembri 2020. aasta avalduses kirjeldatud täiendavaid meetmeid, on järjekordne oluline samm pangandusliidu väljakujundamise ning majandus- ja rahaliidu tugevdamise suunas. Tuleks jätkata tööd, et leida lahendused, kuidas kaotada piirangud, mis kehtivad praegu seoses likviidsuse pakkumisega kriisilahenduse korral. Kapitaliturgude liidu süvendamine on peamine prioriteet, nagu näitas 2020. aasta septembri uus tegevuskava. Tugev ja vastupidav majandus- ja rahaliit on oluline ka selleks, et tugevdada euro rahvusvahelist rolli ning tagada liidu majanduslik ja finantsautonoomia, mille kohta komisjon esitab teatise, võttes samal ajal täielikult arvesse liidu siseturgu ning tegutsedes euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide suhtes avatud ja läbipaistval viisil,

SOOVITAB euroala liikmesriikidel võtta aastatel 2021–2022 individuaalselt, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, ja eurorühmas ühiselt järgmisi meetmeid.

1. Taastumist toetava poliitilise kursi tagamine

Kuna tervishoiualane hädaolukord kestab, peaks eelarvepoliitika jääma kogu 2021. aasta jooksul toetavaks kõigis euroala liikmesriikides.

Poliitikameetmed peaksid olema kohandatud iga riigi oludele ning olema õigeaegsed, ajutised ja sihipärased. Liikmesriigid peaksid jätkama pandeemiaga tulemuslikuks tegelemiseks ning majanduse ja kestliku taastumise toetamiseks võetavate meetmete koordineerimist.

Kui epidemioloogilised ja majanduslikud tingimused seda võimaldavad, lõpetatakse erakorraliste meetmete rakendamine järk-järgult, võideldes samal ajal kriisi sotsiaalsete ja tööturumõjudega. Järgitakse eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada konservatiivne eelarvepositsioon keskpikas perspektiivis ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid.

Liikmesriigid peaksid jätkama reforme, mis suurendavad kõigi jaoks tervise- ja sotsiaalkaitse süsteemide katvust, piisavust ja kestlikkust.

Liikmesriigid peaksid pöörama erilist tähelepanu eelarvemeetmete kvaliteedile. Parandatakse riigihankeraamistikke ja avaliku sektori finantsjuhtimist, sealhulgas eelkõige investeerimisraamistikke ja rohelise eelarvestamise vahendite kasutamist. Avaliku sektori kulutuste paremaks sidumiseks taastumise ja vastupidavuse alaste vajadustega võetakse aluseks kuluanalüüsid.

2. Lähenedamise, vastupidavuse ning kestliku ja kaasava majanduskasvu edasine parandamine

Vähendatakse erinevuste suurenemise ohtu ning suurendatakse majanduslikku ja sotsiaalset vastupanuvõimet euroalal, jätkates struktuursete probleemide lahendamist ning rakendades reforme, mis tugevdavad tootlikkust ja tööhõivet, tagavad ressursside sujuva ümberjaotamise ning parandavad turgude ja avaliku halduse toimimist, ning suurendades avaliku sektori investeeringute taset ja edendades erainvesteeringuid, et toetada kooskõlas rohe- ja digipöördega õiglast ja kaasavat taastumist.

Integreeritakse veelgi kaupade ja teenuste ühtset turgu, sealhulgas digitaalset turgu, kõrvaldades tarbetud piirangud, tõhustades turujärelevalvet ja tagades piisava haldussuutlikkuse.

Tagatakse tulemuslik aktiivne tööturupoliitika ja toetatakse töökohavahetust, eelkõige rohelise ja digimajanduse töökohtade kasuks. Edendatakse õiglasi töötingimusi ja tegeletakse tööturu killustatusega ning tugevdatakse kaasamist. Tagatakse sotsiaalpartnerite tulemuslik kaasamine poliitika kujundamisse, tugevdatakse sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimisi. Tugevdatakse kaasavaid haridus- ja koolitussüsteeme ning oskustesse investeerimist, tegeledes oskuste nappuse probleemiga.

Jätkatakse nõukogu raames tööd ülemaailmse konsensusel põhineva lahenduse leidmiseks sellele, kuidas lahendada majanduse digitaliseerimisest tulenevad maksuprobleemid OECD kaasavas maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise raamistikus, eeldades et selles foorumis saavutatakse kokkulepe 2021. aasta keskpaigaks. Tehakse asjakohast ettevalmistustööd edasiseks tegevuseks digitaalmajandusega seotud maksuprobleemidele lahenduse leidmisel, sealhulgas juhul, kui 2021. aasta keskpaigaks ei ole rahvusvahelist konsensust saavutatud. Saavutatakse täiendavat edu, et võidelda agressiivse maksuplaneerimise vastu, vähendada maksukiilu ja toetada üleminekut CO₂ heite maksustamisele ja keskkonnamaksudele.

3. Riiklike institutsiooniliste raamistike tugevdamine

Jätkatakse ja kiirendatakse reforme, et kõrvaldada investeerimisega seotud kitsaskohad ning tagada ELi vahendite, sealhulgas taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi tõhus ja õigeaegne kasutamine. Tugevdatakse avaliku halduse, sealhulgas õigus- ja tervishoiusüsteemide ning riiklike tööturuasutuste tulemuslikkust ja digitaliseerimist. Vähendatakse ettevõtete halduskoormust ja parandatakse ettevõtluskeskkonda. Jätkatakse pettuse ja korrupsiooni vastu võitlemise ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistike täiustamist.

Edendatakse konkreetseid meetmeid maksejõuetusraamistike tõhususe, tulemuslikkuse ja proportsionaalsuse suurendamiseks, viivisnõuete vähendamiseks ja kapitali tõhusa jaotamise tagamiseks.

4. Makromajandusliku finantsstabiilsuse tagamine

Säilitatakse majanduse krediidikanalid ja meetmed elujõuliste ettevõtete toetamiseks seni, kuni see on enneolematu kriisi ajal vajalik.

Säilitatakse pangandussektori usaldusväärsed bilansid, sealhulgas jätkates viivislaenude vähendamist, muu hulgas viivislaenude järelturgude arendamise abil.

5. Majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine ning euro rahvusvahelise rolli tugevdamine

Tehakse edusamme majandus- ja rahaliidu süvendamisel, et suurendada euroala vastupanuvõimet, viies lõpule pangandusliidu loomise, jätkates viivitamata ja sama ambitsioonikalt tööd kõigi elementide, sealhulgas nende kallal, mis olid arutlusel Euroopa hoiuste tagamise skeemi kõrgetasemelises tööühmas, ning süvendades kapitaliturgude liitu, samuti toetades algatusi, millega rakendatakse digirahandust, jaefinantsteenuseid ja kestliku rahanduse põhimõtteid. Töötatakse edasi lahendustega, et kaotada piirangud, mis kehtivad praegu seoses likviidsuse pakkumisega kriisilahenduse olukorras, ning et tugevdada Euroopa õigus- ja järelevalveraamistikku, muu hulgas tagades rahapesuvastast võitlust käsitlevate õigusnormide järjepideva ja tõhusa järelevalve ja jõustamise.

Edasisel majandus- ja rahaliidu süvendamisel tuleks võtta arvesse kogemusi, mis on saadud Euroopa laiaulatuslikust majanduspoliitilisest reageerimisest COVID-19 pandeemiale. Liidu siseturgu täielikult arvesse võtten ning euroalasse mittek kuuluvate liikmesriikide suhtes avatud ja läbipaistval viisil saavutatud edu aitab tugevdada euro rahvusvahelist rolli ja edendada Euroopa majandushuve kogu maailmas.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*